

Condemnat a l'èxit

Polònia, el primer país del bloc de l'Est que s'ha separat de la família soviètica, afronta greus problemes polítics i socials. En aquesta entrevista Tadeusz Mazowiecki exposa la seva filosofia religiosa del govern i les possibles solucions als problemes del seu país.

Martin Pollack i Klaus Reinhardt

Senyor president, vostè ha pres possessió d'un estat en bancarrota. ¿Què l'ha mogut a assumir-ne la responsabilitat?

—El sentiment que aquesta és una hora històrica per a Polònia i en la qual s'han de resoldre les dues tasques més importants: transformar l'estat en una democràcia i treure Polònia d'una catàstrofe econòmica.

—Vostè és catòlic practicant. ¿On es troba per a vostè el límit entre religió i política?

—Sí, de la fe trac la meua força interior. Però crec que traslladar aquesta força interior a les decisions polítiques és una cosa molt complicada. Això val tant per als creients com per als agnòstics.

—¿Però on acaba per a vostè com a cristià?

—No crec que estiga en condicions d'assenyalar-li un punt concret, un límit.

—Li posarem un exemple pràctic. Posem que el Papa polonès de Roma l'instara que es prohibira l'avortament i s'introduïren les classes de religió a les escoles, ¿què decidiria?

—Aquest Papa, quan era bisbe de la seua diòcesi, sempre opinava que s'havia d'ajudar les dones embarassades perquè no hagueren de practicar l'avortament. Amb aquest motiu va posar a la seua església una capsa d'almoines. Li conteste amb aquest exemple perquè sóc de l'opinió que tant el Papa com la doctrina actual de l'Església entenen aquests problemes sobretot com a qüestions d'educació de la societat i no tant com a dogma.

—La direcció de Solidarnosc ressaltà, després de l'èxit electoral, que prendria responsabilitats en el govern quan s'abolira la nomenklatura comunista en l'administració i la indústria. I ara Solidarnosc forma part del govern. ¿Què ha canviat, doncs, en la nomenklatura?

—En la polèmica amb Adam Michnik, el meu punt de vista era que seria

millor primer crear unes relacions estables entre la nostra posició i els dirigents en el poder i no participar-hi. Però la situació ha canviat i calia prendre decisions.

—¿Què ha canviat?

—La posició de la coalició en el Sejm. Els comunistes no podien dur a cap més majories. Però en la nomenklatura sens dubte no ha canviat res.

—¿Convindrem doncs que hi ha guanyat un milió de comunistes que mantenen ocupats tots els càrrecs importants?

—Sobre aquest tema han de decidir els criteris de competència i la lleialtat, una lleialtat envers l'estat, sense considerar qui es troba en el poder. Això ho reivindicaré i consegüentment me'n faré càrrec. No tinc previst dur a cap accions generals de neteja que produeixen temor i agressió. Primer, perquè no dispose d'un aparell per a substituir-lo. I a més, perquè en l'actual aparell hi ha gent molt valuosa. També en altres democràcies queda l'equip de funcionaris, si aquests tenen la qualificació necessària, independentment que canvie l'orientació política dels governants.

—La coalició actual és obra del dirigent sindical Walesa. ¿Com s'entén el repartiment de competències entre Walesa i el president Mazowiecki? ¿Rep les instruccions de Gdansk?

—Quan em vaig decidir a agafar el càrrec de primer ministre, amb Walesa va quedar clar que em corresponia decidir tant en la formació com en el treball del govern. Walesa no ha tractat mai d'immiscir-se en la meua feina i jo respecte la posició important de Walesa en el nostre país i el nostre poble.

—Una treva política entre Varsòvia i Gdansk, doncs.

—No, més. Nosaltres ens veiem sovint i parlem de tots els assumptes. Per tant, vostè sap que si sóc un bon o un mal primer ministre, ho ha de decidir el meu treball. Però de segur que no sóc cap brètol, i això referit a tot.

—El comitè ciutadà de Solidarnosc es compon de diferents corrents polí-

tics. Per poder governar eficaçment, cal que hi haja dins el grup parlamentari alguna mena de consens polític. ¿Quin seria el denominador comú: demòcrata-cristians, socialdemòcrates o sindicalistes?

—Aclarir aquesta qüestió serà una de les principals tasques per a un futur pròxim. Però caldrà que siga un procés totalment natural on es vagen configurant més clarament certes postures polítiques. No podria dir ara si esdevindran diferents formacions o només una; supose que n'hi haurà diferents.

—¿Això no debilita l'eficàcia del seu govern?

—Pel que fa a la col·laboració amb el grup parlamentari, tinc permanentment contactes pròxims amb el president del grup, professor Gemerek, i de tant en tant amb la presidència. D'aquesta manera ens podem coordinar oportunament.

—¿Com definiria la seua pròpia posició política?

—Sóc un catòlic que segueix l'actual doctrina social de l'església, que és molt oberta, almenys com jo l'entenc.

—¿Veiu el perill, en un futur immediat, d'una ruptura en el comitè ciutadà? Per exemple, ja hi ha diferències entre els treballadors de Solidarnosc i els camperols de Solidarnosc, que s'han sentit perjudicats en la formació de govern.

—Crec que això ha canviat. Els camperols de Solidarnosc tenen un ministre en una posició bastant important i que coordina permanentment totes les activitats que han de procurar un millor nivell en el camp.

—¿Per què, doncs, aquesta crispació?

—Hi ha un problema que no té res a veure amb la formació de govern, sinó que es tracta del fet que el moviment tradicional de camperols s'està formant novament. El dirigent dels camperols de Solidarnosc, Józef Slisz, acaba de fer una crida per la creació d'un partit propi de camperols. Això queda fora de la influència del govern. És clar que una disposició del comitè ciutadà seria un gran perjudici.

—Vostè ha remarcat en l'exposició del programa de govern que l'objectiu més important de Polònia és aturar la inflació. Aquesta es troba ara en un 500%. ¿No seria més oportuna una reforma monetària?

Mazzowiecki parlant en el «Sejm».

—Bé, no em fa vergonya dir-li que el primer ministre no coneix a fons totes les qüestions. Crec que és una pregunta que ens hauríem de plantejar, no només nosaltres, sinó també l'altra part. Si a l'Europa Occidental cristal·litza un pla i s'ha de realitzar ràpidament, de segur que un projecte com aquest el saludarem amb satisfacció.

—L'onada de gent que fuig de la RDA s'està convertint en un problema europeu. Els diaris polonesos han alabatat el govern hongarès per la superació ràpida i valenta del problema. *¿Què farà el govern polonès?*

—Des del punt de vista de l'estat, són problemes que s'han de resoldre entre els dos estats alemanys. Carregar-nos aquests problemes ens porta dificultats i pot complicar la solució d'altres problemes importants. Cal ser-ne conscients.

—Però el problema també té una part humanitària.

—Nosaltres defensem la base dels

acords sobre Drets Humans i ens adherim al Tractat de Hèlsinki. I volem que tots els estats els tinguin presents.

—Per primera vegada des de la guerra, Polònia ha recordat fa dues setmanes de manera oficial l'agressió de l'Exèrcit Roig el setembre de 1939 i ha condemnat els crims de Stalin. *¿Què espera de la Unió Soviètica: es tracta simplement d'una compensació moral, o també, d'una indemnització per les pèrdues patides?*

—Pense que sobretot és molt important que per part dels dos costats es veja avui la guerra amb uns altres ulls, i es condemne el pacte Ribbentrop-Molotov com un crim contra Polònia. Les dues qüestions que vostè ha esmentat les tenim presents. Però no m'agradaria seguir parlant del tema, perquè no n'he parlat encara amb els nostres homòlegs soviètics.

—En el seu discurs amb suor i llàgrimes davant el Sejm ha demanat al

poble polonès esforços i sacrificis suplementaris. *¿Quant durarà aquest calvari de Polònia?*

—Em pense que alguns anys. En qualsevol cas dos, tres anys. Ara bé: una qüestió fonamental és si en aquest estat de coses en què la situació de la població no millora i la taula no es pot parar millor, l'energia de la societat pot posar-se ja en marxa. Si ho aconseguim, d'això depèn en definitiva l'èxit.

Per això cal que marxem endavant amb dos objectius alhora: l'un, eixir de la catàstrofe econòmica, i l'altre, establir una configuració democràtica de l'estat.

—*¿Què passarà si no s'acompleixen aquestes expectatives?*

—No sóc vident, però en qualsevol cas no serà gaire bo. Un amic em va dir per telèfon: «Estem condemnats que tingues èxit».

© Der Spiegel